

Araştırma Makalesi

Türkiye’de 7552 Sayılı İklim Kanununun Sivil Toplum Kuruluşları Perspektifinden Söylem Analizi ve Değerlendirmesi

Mine KILINÇ

minekilinc44@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6462-8126

Öz

Bu çalışma, Türkiye’de 2025 yılında kabul edilen 7552 Sayılı İklim Kanunu’nun yasalaşma süreci öncesinde sivil toplum kuruluşlarının (STK) kanun taslağına yönelik değerlendirmelerini söylem temelli bir analizle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Ocak 2024–Temmuz 2024 döneminde yedi farklı STK tarafından yayımlanan kamuya açık rapor, basın açıklaması ve görüş metinlerine dayanmaktadır. Çalışmada nitel doküman incelemesi deseni benimsenmiş; veriler tematik kodlama yoluyla söylem analizi perspektifinden analiz edilmiştir. Analiz sonucunda katılımcılık, şeffaflık, iklim adaleti, emisyon ticaret sistemi, uyum politikaları ve hak temelli yaklaşım olmak üzere altı ana tema belirlenmiştir. Bulgular, STK’ların İklim Kanunu’nu önemli bir politika adımı olarak değerlendirmekle birlikte, yönetim süreçleri ve uygulama kapasitesi açısından ciddi eksikliklere işaret ettiklerini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: İklim politikaları, sivil toplum kuruluşları, söylem analizi, iklim yönetimi, Türkiye

JEL Sınıflandırma Kodları: Q58, Q51, C89

Discourse Analysis and Evaluation of Civil Society Organizations’ Perspective on Türkiye’s Climate Change Law. 7552¹

Abstract

This study aims to examine the assessments of civil society organizations (CSOs) regarding the draft law through discourse-based analysis prior to the enactment of Law No. 7552 on Climate Change, which was adopted in Türkiye in 2025. The research is based on publicly available reports, press releases, and opinion pieces published by seven different CSOs between January 2024 and July 2024. The study adopted a qualitative document review design; data were analyzed from a discourse analysis perspective through thematic coding. The analysis identified six main themes: participation, transparency, climate justice, emissions trading system, adaptation policies, and rights-based approach. The findings show that while CSOs consider the Climate Law an important policy step, they point to serious shortcomings in terms of governance processes and implementation capacity.

Keywords: Climate policies, civil society organizations, discourse analysis, climate governance, Türkiye

JEL Classification Codes: Q58, Q51, C89

¹ Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 09.01.2026 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 15.03.2026

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Kılınç, M. (2026). Türkiye’de 7552 sayılı iklim kanununun sivil toplum kuruluşları perspektifinden söylem analizi ve değerlendirmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 326-348. doi: 10.18074/ckuiibfd.1859873

1. Giriş

İklim değişikliği, son yıllarda yalnızca çevresel bir sorun olarak değil, aynı zamanda ekonomik, toplumsal ve siyasal boyutları olan çok katmanlı bir kamu politikası alanı olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede iklim politikalarının nasıl tasarlandığı, hangi yönetim anlayışına dayandığı ve toplumsal aktörlerin bu süreçlere nasıl dâhil olduğu hem ulusal hem de uluslararası düzeyde yoğun tartışmalara konu olmaktadır. Türkiye’de 2025 yılında kabul edilen 7552 Sayılı İklim Kanunu, bu tartışmaların somutlaştığı ilk kapsamlı yasal düzenleme olması bakımından önemli bir dönüm noktasıdır. Kanun; emisyon ticaret sistemi, uyum politikaları, denetim mekanizmaları ve kurumsal yapılanma gibi başlıklar üzerinden Türkiye’nin iklim yönetişiminin çerçevesini çizmeyi amaçlamaktadır.

İklim politikalarının tasarımı ve uygulanması, yalnızca çevresel hedeflerle sınırlı olmayıp enerji piyasalarının işleyişi ve makroekonomik dinamiklerle de yakından ilişkilidir. Enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve enerji piyasalarındaki belirsizlikler, iklim politikalarının ekonomik etkileri ve uygulanabilirliği açısından önemli bir bağlam oluşturmaktadır. Bu bağlamda Taşcı (2025b), Türkiye’de enerji fiyatlarındaki volatilitenin makroekonomik göstergeler ve dış ticaret üzerindeki dinamik etkilerini inceleyerek enerji piyasalarındaki dalgalanmaların ekonomik yapı ve politika tercihleri üzerinde belirleyici olabileceğini ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, bu yasal düzenlemenin toplumsal aktörler tarafından nasıl anlamlandırıldığı, özellikle de sivil toplum kuruluşlarının (STK) kanuna hangi söylemsel çerçeveler üzerinden yaklaştığı konusu literatürde sınırlı biçimde ele alınmıştır. Mevcut çalışmalar, iklim politikalarını çoğunlukla hukuki düzenlemeler, yönetim yapıları ya da uluslararası uyum süreçleri bağlamında incelemekte, buna karşın STK’ların politika süreçlerine ilişkin söylemleri ise genellikle betimleyici düzeyde kalmaktadır. Oysa STK’lar, iklim politikalarının toplumsal meşruiyetinin oluşumunda ve kamuoyundaki algısının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye’de çevre ve iklim alanında faaliyet gösteren STK’ların yasa yapım süreçlerine katılım düzeyinin sınırlı olduğu, çeşitli rapor ve değerlendirme çalışmalarında vurgulanmıştır (İklim Ağı, 2024; TEMA, 2024). Ancak bu kuruluşların, İklim Kanunu gibi kritik bir düzenlemeye yönelik olarak nasıl bir söylemsel konumlanış sergiledikleri, hangi temalar etrafında görüşlerini şekillendirdikleri ve bu söylemlerin politika sürecine nasıl bir anlam çerçevesi sunduğu akademik olarak derinlikli biçimde incelenmemiştir. Bu durum, literatürde hem ampirik hem de yöntemsel bir boşluğa işaret etmektedir.

Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlayarak, Türkiye’de STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin söylemlerini tematik analiz yaklaşımıyla incelemektedir. Söylem analizi, politika süreçlerinde aktörlerin yalnızca ne söylediklerini değil, aynı zamanda sorunları hangi anlam çerçeveleri içinde tanımladıklarını, hangi

vurgularla konumlandıklarını ve hangi normatif öncelikleri öne çıkardıklarını ortaya koyması bakımından önemli bir analitik imkân sunmaktadır. Bu bağlamda çalışma, STK'ların kanuna yönelik eleştirilerini ve beklentilerini tematik bir yapı içinde inceleyerek, bu değerlendirmelerin politika tartışmalarına nasıl yansıdığını göstermektedir. Bu çerçevede araştırma şu sorulara odaklanmaktadır:

(1) Sivil toplum kuruluşları, 7552 Sayılı İklim Kanunu'nu hangi temel temalar ve söylemsel çerçeveler üzerinden değerlendirmektedir?

(2) Bu söylemler, iklim politikalarının yönetim anlayışı ve toplumsal meşruiyeti açısından nasıl bir anlam çerçevesi sunmaktadır?

Çalışmanın literatüre katkısı iki yönlüdür. İlk olarak, Türkiye'de İklim Kanunu'nu STK perspektifinden ve söylem temelli bir analizle ele alan sınırlı sayıdaki çalışmadan biri olarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. İkinci olarak çalışma, iklim politikalarının yalnızca teknik ve hukuki boyutlarıyla değil, aynı zamanda toplumsal ve söylemsel boyutlarıyla değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyarak, politika yapım süreçlerinde katılımcılığın niteliğine ilişkin güncel bir tartışma zemini sunmaktadır. Bulgular, STK'ların kanuna yönelik söylemlerinin yalnızca eleştirel bir karşı duruş değil, aynı zamanda politika iyileştirmesine yönelik öneriler içerdiğini göstermekte ve bu yönüyle çalışma, kamu politikası geliştirme süreçleri açısından da anlamlı bir katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma, eleştirel söylem analizini dilbilimsel ya da mikro düzeyde bir metin çözümleme yöntemi olarak değil, kamu politikası süreçlerinde toplumsal aktörlerin sorunları nasıl tanımladıklarını, hangi anlam çerçeveleri üzerinden konumlandıklarını ve bu çerçeveler aracılığıyla politika tartışmalarına nasıl yön verdiklerini inceleyen söylem temelli bir analitik perspektif olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda analiz, söylemi teknik bir yöntemden ziyade, iklim yönetimi ve politika meşruiyeti tartışmalarını anlamaya yönelik kavramsal bir araç olarak kullanmakta ve STK'ların değerlendirmelerini normatif, yönetsimsel ve politik anlam üretim süreçleri içinde yorumlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ilgili literatür ile söylem analizi yaklaşımının kuramsal çerçevesine yer verilmektedir. Üçüncü bölümde araştırma ve metodoloji açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde bulgular tematik başlıklar altında sunulmakta ve son bölümde ise elde edilen bulgular çerçevesinde sonuçlar değerlendirilmekte ve politika önerileri tartışılmaktadır.

2. Literatür Taraması

İklim politikaları, çevresel yönetim ve sivil toplumun karar alma süreçlerindeki rolüne ilişkin literatür, son yıllarda belirgin biçimde genişlemiş ve disiplinlerarası bir nitelik kazanmıştır. Bu çalışmalar, iklim değişikliğini yalnızca teknik ya da

hukuki bir sorun olarak değil, aynı zamanda siyasal, toplumsal ve söylemsel boyutları olan bir kamu politikası alanı olarak ele almaktadır. Bu çerçevede, politika süreçlerinin nasıl şekillendiği, hangi aktörlerin hangi argümanlarla sürece dâhil olduğu ve bu süreçlerin toplumsal meşruiyetinin nasıl kurulduğu soruları literatürün merkezinde yer almaktadır.

Uluslararası literatürde söylem analizi, çevre ve iklim politikalarının anlaşılmasında önemli bir kuramsal zemin sunmaktadır. Dryzek (2013) ve Hajer (1995), çevresel söylemlerin politika davranışlarını ve yönetim anlayışlarını biçimlendirdiğini, özellikle sürdürülebilirlik ve ekolojik modernizasyon gibi kavramların politik süreçlerde güçlü anlam çerçeveleri oluşturduğunu ortaya koymuştur. Söylemin politika yapım süreçlerindeki belirleyici rolü, Fischer ve Forester (1993) ile Howarth'ın (2000) çalışmalarıyla daha görünür hâle gelmiş ve bu çalışmalar, politika süreçlerinin yalnızca teknik rasyonaliteye değil, aynı zamanda anlam üretimi ve söylemsel mücadelelere dayandığını vurgulamıştır. Bu yaklaşım, çevre politikalarının analizinde söylemi tamamlayıcı bir unsur değil, doğrudan analizin merkezinde yer alan bir boyut olarak konumlandırmaktadır.

Söylem analizini tamamlayan bir diğer önemli kuramsal yaklaşım ise çerçeveleme (*framing*) literatürüdür. Entman'ın (1993) çerçeveleme tanımı, kamusal sorunların hangi yönleriyle öne çıkarıldığını ve politika tartışmalarının nasıl yapılandırıldığını açıklamak açısından temel bir referans noktasıdır. Snow ve Benford'un (1988) toplumsal hareketlere ilişkin çalışmaları ise, kolektif eylemin ve söylemsel taleplerin anlam çerçeveleri aracılığıyla nasıl kurulduğunu göstermektedir. Bu kuramsal zemin üzerinden Bäckstrand (2006), çok paydaşlı iklim yönetişimi süreçlerinde meşruiyetin söylemsel düzeyde nasıl üretildiğini tartışırken, Jordan ve Huitema (2014) ile Newig ve arkadaşları (2019), katılımcı iklim yönetişimi modellerinde başarının söylem ve yönetim etkileşimi üzerinden şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının iklim politikalarındaki rolüne odaklanan çalışmalar da literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Betsill ve Corell (2008), STK'ların uluslararası çevre müzakerelerinde bilgi üretimi ve normatif baskı yoluyla politika süreçlerini etkilediğini göstermiştir. Allan ve Hadden (2017), STK'ların küresel iklim yönetişiminde pasif izleyiciler değil, politika girişimlerinin şekillenmesinde aktif aktörler olduğunu ileri sürmektedir. Daha güncel çalışmalar, iklim hareketlerinin söylemsel kapasitesinin özellikle gençlik temelli ağlar ve yeni örgütlenme biçimleri aracılığıyla güçlendiğini vurgulamaktadır (Fisher, 2019; Marten & Zelli, 2016). Bu literatür, STK'ların yalnızca muhalif ya da kampanya yürüten yapılar olmadığını, aynı zamanda politika söylemini biçimlendiren aktörler olduğunu ortak biçimde ortaya koymaktadır.

İklim değişikliği literatüründe son yıllarda dikkat çeken bir diğer araştırma hattı, iklim hareketleri ile toplumsal hareketler arasındaki ilişkiye odaklanan çalışmalardır. Bu literatür, iklim değişikliğinin yalnızca teknik bir çevre sorunu

değil, aynı zamanda kolektif eylem, toplumsal mobilizasyon ve kamusal meşruiyet üretimiyle ilişkili bir siyasal mücadele alanı olduğunu göstermektedir. Nulman (2015), iklim değişikliği politikalarının gelişiminde toplumsal hareketlerin ve sivil toplum ağlarının önemli bir rol oynadığını vurgulayarak, bu aktörlerin ulusal iklim politikalarının oluşumunda politika gündemini etkileyebildiğini göstermektedir. Benzer biçimde yeni iklim aktivizmi üzerine yapılan çalışmalar, *Fridays for Future* ve *Extinction Rebellion* gibi hareketlerin iklim siyasetine yeni katılım biçimleri ve mobilizasyon repertuarları kazandırdığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda de Moor, De Vydt, Uba ve Wahlström (2021), son yıllarda ortaya çıkan iklim protestolarının yalnızca çevresel taleplerin dile getirilmesiyle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda iklim politikasına ilişkin kamusal tartışmaları yeniden şekillendiren bir toplumsal hareket dalgası oluşturduğunu belirtmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının iklim politikaları üzerindeki rolünü inceleyen daha güncel değerlendirmeler ise, bu aktörlerin yalnızca protesto veya kampanya faaliyetleri yürütmediğini, aynı zamanda savunuculuk faaliyetleri, kamuoyu oluşturma ve politika izleme gibi mekanizmalar aracılığıyla iklim yönetişimi süreçlerine aktif biçimde müdahil olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede üçüncü sektör ve sivil toplum kuruluşları üzerine yapılan çalışmalar, iklim değişikliğiyle mücadelede sivil toplumun çok katmanlı roller üstlendiğini ortaya koymaktadır (Kagan, Sinclair ve Dill, 2023).

Türkiye bağlamında iklim yönetişimi ve sivil toplumun rolüne ilişkin çalışmalar son yıllarda artış göstermiştir. Türkiye’de iklim politikalarının gelişimi ve iklim yönetişimi tartışmalarına ilişkin akademik literatür, özellikle son yıllarda daha görünür hâle gelmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalar, Türkiye’nin uluslararası iklim rejimi ile ilişkisini, Paris Anlaşması sürecini ve iklim politikalarının ulusal politika yapım süreçleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Türkiye’de iklim politikalarının tarihsel gelişimini ele alan çalışmalar, uluslararası yükümlülükler ile iç politika dinamiklerinin birlikte belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda Ümit Şahin’in çalışmaları Türkiye’de iklim politikalarının uluslararası iklim rejimi ile etkileşimini ve politika tartışmalarının kamuoyu ve sivil toplum alanındaki yansımalarını ortaya koymaktadır. Benzer biçimde Semra Cerit Mazlum’un çalışmaları Türkiye’de iklim yönetişiminin kurumsal gelişimini ve uluslararası çevre politikalarının ulusal düzeyde nasıl içselleştirildiğini analiz etmektedir. Ethemcan Turhan ise enerji politikaları, enerji dönüşümü ve iklim yönetişimi arasındaki ilişkileri politik ekoloji perspektifiyle ele almakta ve iklim politikalarının yalnızca teknik bir politika alanı olmadığını, aynı zamanda toplumsal ve siyasal boyutlar taşıdığını vurgulamaktadır (Cerit Mazlum, 2018; Turhan, 2020; Şahin, 2021). Demir ve Kurban (2020), çevresel yönetişimin otoriterleşme eğilimleriyle nasıl etkilendiğini ve sivil toplumun bu bağlamda geliştirdiği direnç mekanizmalarını analiz etmektedir. Yılmaz ve Akbulut (2019) ise çevre hareketlerinin çoğunlukla yerel ölçekli ekolojik sorunlar üzerinden örgütlendiğini ve bu hareketlerin söylemsel taleplerinin politika süreçlerinde giderek daha görünür hâle geldiğini belirtmektedir. Bu çalışmalar, Türkiye’de sivil

toplumun politika süreçlerine katılımının sınırlı olmakla birlikte tamamen etkisiz olmadığını göstermektedir.

Türkiye’de iklim politikalarının belirli araçlarına odaklanan çalışmalar da literatürde yer almaktadır. Acar, Yeldan & Voyvoda (2016), emisyon ticaret sistemi ve karbon fiyatlaması bağlamında Türkiye’nin Avrupa Birliği uyum sürecinde geliştirdiği hazırlık mekanizmalarını ve olası ekonomik etkileri tartışmaktadır. Karakaş (2023), Türkiye’de iklim kanunu tartışmalarının yönetim mimarisini nasıl dönüştürdüğünü incelemektedir. Enerji ve iklim politikalarının çevresel etkilerine ilişkin ampirik çalışmalar ise, politika tercihlerinin uzun dönemli emisyon dinamikleri ve sürdürülebilirlik hedefleri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Taşcı, 2025a).

İklim Kanunu’nun yasalaşma sürecine odaklanan bu çalışmanın bulguları, mevcut literatürde sınırlı biçimde ele alınan bir boyutu görünür kılmaktadır. Literatürdeki çalışmaların önemli bir kısmı, iklim politikalarını teknik, hukuki ya da yönetsel çerçeveler üzerinden tartışırken, bu çalışmada ortaya konan bulgular, sivil toplum kuruluşlarının söylemlerinin politika yapım sürecinin anlamlandırılmasında merkezi bir rol oynadığını göstermektedir.

Özellikle STK söylemlerinin yalnızca kanunun içeriğine yönelik değerlendirmelerle sınırlı kalmayıp, yasa yapım sürecinin işleyişine, katılım mekanizmalarına ve kullanılan normatif çerçevelere odaklanması, mevcut literatürde yeterince incelenmeyen bir boyuta işaret etmektedir. Bu yönüyle çalışma, STK’ların iklim politikalarına ilişkin söylemlerini tematik ve çerçeveleme temelli bir analizle ele alarak, literatürdeki tartışmaları söylemsel ve aktör-odaklı bir düzleme taşımaktadır.

3. Araştırma Metodolojisi

3.1. Örnek Seçimi ve Veri Toplama

Bu çalışma, sivil toplum kuruluşlarının (STK) 7552 Sayılı İklim Kanunu’na ilişkin değerlendirmelerini incelemek amacıyla nitel doküman incelemesine dayalı bir araştırma tasarımı sahiptir. Nitel doküman incelemesi, belirli bir politika süreci ya da toplumsal olguya ilişkin olarak üretilmiş yazılı metinlerin, bağlamı içinde ve sistematik biçimde analiz edilmesine imkân tanıyan bir yaklaşımdır. Bu çerçevede çalışma, STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin söylemlerini yalnızca içerik düzeyinde değil, aynı zamanda bu söylemlerin hangi anlam çerçeveleri üzerinden kurulduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Analizde söylem, bağımsız ve dilbilimsel bir yöntem olarak değil, kamu politikası süreçlerinde aktörlerin normatif önceliklerini, yönetim anlayışlarını ve politika beklentilerini görünür kılan analitik bir perspektif olarak ele alınmıştır.

Bu yaklaşım, metinlerin yalnızca bilgi aktaran yapılar olmadığını, aynı zamanda toplumsal gerçekliğin nasıl anlamlandırıldığını ve politik konumlanışların nasıl kurulduğunu yansıttığını kabul etmektedir (Fairclough, 2013). Dolayısıyla analiz, metinleri hem içerikleri hem de kanun tartışmalarının siyasal ve toplumsal bağlamı içinde değerlendirmektedir.

3.2. Değişkenler

Çalışmanın veri seti, Türkiye’de iklim, çevre ve hak temelli alanlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının 7552 Sayılı İklim Kanunu’na ilişkin kamuya açık ve kurumsal nitelik taşıyan metinlerinden oluşmaktadır. Veri setine dâhil edilecek metinlerin belirlenmesinde üç ölçüt esas alınmıştır: (i) metnin doğrudan 7552 Sayılı İklim Kanunu’nu konu alması, (ii) bir sivil toplum kuruluşu tarafından kurumsal kimlik altında yayımlanmış olması (iii) kamuya açık ve doğrulanabilir bir kaynaktan erişilebilir olması.

Bu çalışmada incelenen veri seti, Türkiye’de iklim politikaları ve çevresel yönetim alanında aktif rol oynayan sivil toplum kuruluşları tarafından yayımlanan metinlerden oluşturulmuştur. Analiz kapsamında TEMA Vakfı, İklim Ağı, Temiz Hava Hakkı Platformu, İklim Adaleti Koalisyonu, Ekoloji Kolektifi Derneği, TMMOB ve Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu tarafından yayımlanan değerlendirme raporları, basın açıklamaları ve görüş metinleri incelenmiştir.

Bu kuruluşlar, iklim değişikliği, çevre politikaları ve çevresel haklar alanında faaliyet göstermeleri, İklim Kanunu taslağına ilişkin kamuya açık değerlendirmeler yayımlamaları ve söz konusu dönemde politika tartışmalarına aktif biçimde katılmaları dikkate alınarak amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Seçilen kuruluşlar çevre hareketi, hak temelli sivil toplum, meslek örgütleri ve politika izleme platformları gibi farklı kurumsal yapılardan oluşmakta olup iklim politikaları tartışmalarında farklı toplumsal kesimleri temsil eden aktörleri kapsamaktadır.

Bu kapsamda TMMOB ve Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu doğrudan klasik anlamda birer sivil toplum kuruluşu olmamakla birlikte, çevre ve iklim politikalarına ilişkin kamuoyu tartışmalarında aktif rol oynayan meslek örgütleri ve hukuk temelli kurumsal aktörler olarak değerlendirilmiş ve çalışmada sivil toplum alanının bir parçası olarak ele alınmıştır.

Bu ölçütler doğrultusunda, çevre, iklim ve hak temelli alanlarda faaliyet gösteren yedi farklı STK tarafından yayımlanan değerlendirme raporları, basın açıklamaları ve görüş metinleri analiz kapsamına alınmıştır. Veri seti, İklim Kanunu’nun kamuoyunda yoğun biçimde tartışıldığı Ocak 2024 – Temmuz 2024 dönemini kapsamaktadır. İncelenen toplam otuz dört metin, her biri bağımsız bir analiz birimi

olarak değerlendirilmiş ve tüm metinlere 01 Ağustos 2024 tarihinde ilgili kuruluşların resmî internet siteleri üzerinden erişilerek arşivlenmiştir. Veri setine ilişkin temel tanımlayıcı bilgiler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1: Çalışmada İncelenen Politika Belgelerine İlişkin Bilgiler

Özellik	Açıklama
Toplam metin sayısı	34
Metin türleri	Kamuya açık ve kurumsal nitelik taşıyan metinler
Dönem	Ocak 2024 – Temmuz 2024
Kuruluş türleri	Çevre-STK’ları, hak temelli örgütler, meslek kuruluşları
Ortalama metin uzunluğu	1.150 kelime
Kodlanan toplam tema sayısı	7
Veri kaynağı	STK’ların resmî web sitelerinde yayımlanan metinler

Kaynak: Yazar tarafından TEMA Vakfı, İklim Ağı, Temiz Hava Hakkı Platformu, İklim Adaleti Koalisyonu, Ekoloji Kollektifi Derneği, TMMOB ve TBB Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu gibi kuruluşların resmî açıklamalarından derlenmiştir.

Tablo 1, çalışma kapsamında incelenen veri setinin temel özelliklerini özetlemektedir. Metinlerin türü, kapsamı ve dönemsel dağılımı STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin söylemlerinin yoğunlaştığı dönemi yansıtmaktadır. Kodlanan tema sayısı ve metin uzunlukları, analizde kullanılan söylemsel çeşitliliğin genel görünümünü ortaya koymaktadır.

3.3. Yöntem

Veri analizi sürecinde tematik analiz yaklaşımı benimsenmiş ve kodlama süreci hibrit (*dedüktif-indüktif*) bir mantıkla yürütülmüştür. *Dedüktif* aşamada, iklim politikaları, çevresel yönetim ve sivil toplum literatüründe öne çıkan kavramlar doğrultusunda ön kodlar oluşturulmuştur. *İndüktif* aşamada ise metinlerde tekrar eden ve önceden belirlenmiş kodlar kapsamında yer almayan yeni kavram ve vurgu alanları kodlama sürecine dâhil edilmiştir.

Tematik kodlama, nitel çalışmalarda metinlerde tekrar eden anlam örüntülerinin sistematik biçimde belirlenmesine ve temalar arasında karşılaştırma yapılmasına imkân tanıyan yaygın bir analiz tekniğidir (Krippendorff, 2019; Miles & Huberman, 1994). Bu çalışmada kodlama süreci üç aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada tüm metinler ayrıntılı biçimde okunarak açık kodlama yapılmış, ikinci aşamada benzer kodlar bir araya getirilerek tematik kategoriler oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada ise temalar arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş ve STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin söylemsel konumlanışları bütüncül bir çerçeve içinde

yorumlanmıştır. Bu süreç sonucunda katılımcılık, şeffaflık, iklim adaleti, emisyon ticaret sistemi, uyum politikaları ve hak temelli yaklaşım olmak üzere altı ana tema ile bu temaları tamamlayıcı nitelikte bir yardımcı tema tespit edilmiştir.

Söylemlerin nasıl yapılandırıldığını anlamada çerçeveleme yaklaşımı, önemli bir analitik araç sunmaktadır. Çerçeveleme, toplumsal aktörlerin belirli sorunları hangi anlam bağlamları içinde sunduklarını ve bu bağlamlar aracılığıyla algı ve tutumları nasıl yönlendirdiklerini açıklamaya yardımcı olur (Goffman, 1974). Bu çalışma kapsamında da STK'ların İklim Kanunu'nu değerlendirirken hangi normatif, yönetişimsel ve teknik çerçeveleri öne çıkardıkları analiz edilmiştir.

Araştırma süreci tek araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Analitik güvenilirliği artırmak amacıyla kodlama süreci aşamalı ve tekrarlı biçimde ilerletilmiş, temalar farklı zaman dilimlerinde yeniden gözden geçirilmiş ve temalar arası tutarlılığın sağlanmasına özen gösterilmiştir. Kodlar ve temalar, analiz süreci boyunca karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş, örtüşen ya da benzer içerik taşıyan kodlar birleştirilmiş, analitik tutarlılığı zayıf olan kodlar ise analiz dışı bırakılmıştır. Bu yaklaşım, söylem temelli tematik analizlerde sıklıkla başvurulan güvenilirlik artırma stratejileriyle uyumludur.

4. Bulgular ve Tartışma

4.1. Söylemsel Temaların Genel Dağılımı

STK'ların 7552 Sayılı İklim Kanunu'na ilişkin değerlendirmeleri, belirli söylemsel temalar etrafında yoğunlaşmaktadır. Tablo 2, tespit edilen ana temaların metinlerdeki göreceli dağılımını göstermektedir. Bu dağılım, STK söylemlerinin yalnızca tek bir eleştiri hattında toplanmadığını; yönetim, normatif ve teknik boyutları birlikte içeren çok katmanlı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Özellikle katılımcılık ve şeffaflık temalarının öne çıkması, STK'ların İklim Kanunu'nu öncelikle karar alma süreçlerinin işleyişi üzerinden değerlendirdiklerini göstermektedir. İklim adaleti ve hak temelli yaklaşım temaları ise söylemin normatif boyutunu güçlendirerek, iklim politikasının toplumsal etkilerine ilişkin duyarlılıkları görünür kılmaktadır. Emisyon ticaret sistemi ve uyum politikalarına ilişkin temalar ise daha çok uygulama kapasitesi ve kurumsal belirsizlikler etrafında şekillenmektedir.

Bu tematik dağılım, STK'ların İklim Kanunu'na yönelik söylemlerinin yalnızca eleştirel bir karşı duruşu değil, aynı zamanda politika tasarımına ilişkin farklı düzlemlerde yapılandırılmış beklentileri yansıttığını göstermektedir. İzleyen alt bölümlerde, bu temalar söylemsel çerçeveleri ve anlam bağlamları dikkate alınarak ayrıntılı biçimde analiz edilmektedir.

Tablo 2: STK Söylemlerinde Öne Çıkan Temaların Dağılımı (Tanımlayıcı Görünüm)

Tema	Frekans	Yüzde (%)	Açıklama
Katılımcılık	27	20.30%	STK'lar karar süreçlerine yeterince dâhil edilmediklerini vurgulamıştır.
Şeffaflık	24	18.05%	Kanun hazırlık sürecinde bilgi akışının sınırlı olduğu ifade edilmiştir.
İklim Adaleti	19	14.29%	Kararların toplumsal gruplar üzerindeki etkilerinin dikkate alınması talep edilmiştir.
Emisyon Ticaret Sistemi	22	16.54%	Düzenlemelerin sanayi ağırlıklı tasarlandığı eleştirisi yapılmıştır.
Uyum Politikaları	15	11.28%	Yerel yönetimler ve kırılgan grupların desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir.
Hak Temelli Yaklaşım	17	12.78%	Politikaların temel haklar bağlamında değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.
Diğer	9	6.77%	-
Toplam	133	100.0	

Not: Tablodaki bilgiler araştırmacı tarafından yapılan söylem analizi sonucunda oluşturulmuştur.

4.2. Katılımcılık ve Şeffaflık Söylemleri

STK'ların İklim Kanunu'na ilişkin söylemlerinde katılımcılık ve şeffaflık temaları, yönetim sürecinin işleyişine yönelik eleştiriler etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu temalar, STK'ların kendilerini politika yapım sürecinin dışında bırakılan aktörler olarak konumlandıklarını ve kanunun meşruiyetini büyük ölçüde karar alma süreçlerinin açıklığı ve kapsayıcılığı üzerinden değerlendirdiklerini göstermektedir.

Tablo 3, katılımcılık ve şeffaflık temalarının altında yer alan başlıca söylemsel bileşenleri ve bu bileşenlerin hangi anlam çerçeveleri içinde kurulduğunu ortaya koymaktadır. Bu yapı, STK söylemlerinin yalnızca prosedürel taleplerle sınırlı olmadığını, aynı zamanda demokratik yönetim ve hesap verebilirlik beklentilerini içeren normatif bir çerçeve sunduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Katılımcılık ve Şeffaflık Temalarına İlişkin Söylemsel Bileşenler

Ana Tema	Alt Temalar	Söylem Yoğunluğu
Katılımcılık	Süreç dışlanması, danışma eksikliği ve bilgi akışı	Yüksek
Şeffaflık	Taslak erişimi, hesap verebilirlik ve bilgi paylaşımı	Yüksek
İklim Adaleti	Kırılgan gruplar, maliyet dağılımı ve enerji erişimi	Orta
Emisyon Ticaret Sistemi	Geçiş maliyeti, sektör yük paylaşımı ve düzenleme	Yüksek
Uyum Politikaları	Yerel kapasite, finansman ve risk azaltma	Orta
Hak Temelli Yaklaşım	Temel hak etkileri ve sosyal eşitsizlik	Orta

Not: Bu tabloda yer alan alt temalar, STK metinlerinde tekrar eden söylemsel örüntülerin tematik analiz yoluyla sınıflandırılması sonucunda oluşturulmuştur. Tablo, temaların içerdiği söylem türlerini betimlemek amacıyla sunulmakta olup, nicel genelleme ya da sıralama amacı taşımamaktadır.

Tablo 3’te ortaya konan söylemsel örüntüler, katılımcılık ve şeffaflık temalarının STK’lar açısından yalnızca yönetsel bir eksiklik alanına işaret etmediğini, daha geniş bir meşruiyet tartışmasının parçası olarak ele alındığını göstermektedir. Süreç dışlanması ve danışma mekanizmalarının yetersizliği vurguları, STK’ların kendilerini yalnızca görüş bildiren paydaşlar olarak değil, iklim politikalarının şekillenmesinde aktif rol üstlenmesi gereken yönetim aktörleri olarak konumlandıklarını işaret etmektedir. Bu söylemsel konumlanış, katılımcılığın teknik bir araçtan ziyade, karar alma süreçlerinin demokratik niteliğini belirleyen temel bir ilke olarak ele alındığını ortaya koymaktadır.

Şeffaflık teması altında öne çıkan “taslak erişimi” ve “hesap verebilirlik” söylemleri, kanunun içerdiği düzenlemelerden ziyade, bu düzenlemelerin hangi usullerle hazırlandığına yönelik bir sorgulamayı yansıtmaktadır. Bu durum, STK söylemlerinde iklim politikasının yalnızca sonuç odaklı değil, süreç odaklı bir meşruiyet anlayışıyla değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Katılımcılık ve şeffaflık temalarının iklim adaleti, emisyon ticaret sistemi ve hak temelli yaklaşım gibi diğer temalarla birlikte görünürlük kazanması ise STK söylemlerinin tek boyutlu bir eleştiri hattı izlemediğini; yönetsimsel, normatif ve teknik kaygıların iç içe geçtiği çok katmanlı bir söylem yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: STK Söylemlerini Temsil Eden Analitik İfade Örnekleri

Tema	Temsilî Söylem
Katılımcılık	Sürece dair görüşlerimizin sınırlı biçimde dikkate alınması, uygulama aşamasını güçleştirecektir.
Şeffaflık	Taslak metne erişimde yaşanan gecikmeler, kamuoyu denetimini sınırlandırmıştır.
İklim Adaleti	Kanun, düşük gelirli hanelerin enerji dönüşümüne erişimini güvence altına almamaktadır.
Emisyon Ticaret Sistemi	Karbon piyasası tasarımı, sanayinin yükümlülüklerini hafifleten bir yaklaşım içermektedir.
Uyum Politikaları	Yerel yönetimlerin finansal desteği olmadan uyum hedeflerinin karşılanması mümkün değildir.
Hak Temelli Yaklaşım	İklim politikaları temel haklar bağlamında ele alınmalı, toplumsal etkileri gözetilmelidir.

Not: Bu tabloda yer alan ifadeler, STK metinlerinden yapılan doğrudan alıntılar olmayıp, tekrar eden söylemsel örüntülerin analitik olarak yeniden formüle edilmesiyle oluşturulmuştur. Amaç, katılımcılık ve şeffaflık temalarıyla ilişkili söylem biçimlerini temsili düzeyde görünür kılmak olup, ifadeler nicel genelleme ya da örgütler arası sıralama amacı taşımamaktadır.

Tablo 4’te sunulan temsili söylemsel örüntüler, katılımcılık ve şeffaflık temalarının STK’lar tarafından hangi dilsel ve normatif çerçeveler içinde kurulduğunu somut biçimde ortaya koymaktadır. Bu örüntüler, söylemin yalnızca içerik düzeyinde değil, örgütlerin kendilerini politika sürecinde nasıl konumlandıkları bakımından da anlamlı farklılıklar içerdiğini göstermektedir.

4.3. STK’ların Söylemsel Konumlanışlarının Karşılaştırılması

Katılımcılık ve şeffaflık temaları etrafında şekillenen söylemsel örüntüler, STK’ların İklim Kanunu’na yönelik değerlendirmelerinde ortak bir yönetim duyarlılığına işaret etmektedir. Ancak bu ortak vurgu, STK’ların kanunun tüm boyutlarına ilişkin olarak homojen ve tek tip bir söylemsel konumlanış sergiledikleri anlamına gelmemektedir. Aksine, farklı STK’ların iklim adaleti, emisyon ticaret sistemi, hak temelli yaklaşım ve uyum politikaları gibi temalar karşısında değişen öncelikler ve vurgular geliştirdikleri görülmektedir. Bu farklılaşmayı daha görünür kılmak amacıyla, Tablo 5’te STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin söylemsel konumlanışları, öne çıkan temalar çerçevesinde karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır.

Tablo 5: STK’ların İklim Kanunu’na İlişkin Söylemsel Konumlanışlarının Karşılaştırılması

STK	Pozitif Değerlendirme	Eleştirel Noktalar	Politika Önerileri
TEMA Vakfı	Kanunun iklim politikaları açısından önemli bir adım olduğunu kabul ediyor	ETS’nin uygulama belirsizlikleri ve yük paylaşımında adalet sorunu	Şeffaf düzenleme süreci, sosyal etkilerin azaltılması ve adil yük dağılımı
İklim Ağı	Net Sıfır 2053 hedefinin yasal çerçeveye kavuşmasını olumlu değerlendiriyor	Katılım eksikliği ve taslak süreçlerinin kapalı yürütülmesi	Açık istişare mekanizmaları, hesap verebilirlik ve düzenli geri bildirim
Temiz Hava Hakkı Platformu	Uyum politikalarının önemini tanınmasını destekliyor	Yerel yönetimlerin uyum kapasitesinin zayıf olması	Yerel yönetimlere finansal destek, bölgesel uyum stratejilerinin güçlendirilmesi
İklim Adaleti Koalisyonu	İklim adaletinin politika metninde yer almasını olumlu buluyor	Fosil yakıtlardan çıkış stratejisinin yetersiz olması	Adil dönüşüm programları, kırılgan gruplara yönelik destek ve enerji yoksulluğu azaltımı
Ekoloji Kolektifi Derneği	Çevresel yönetim konusunda yasal çerçevenin genişletilmesini olumlu görüyor	Şeffaflık sorunları ve çevresel denetim mekanizmalarının zayıflığı	Güçlü çevresel denetim, bilgi paylaşımının artırılması ve bağımsız izleme mekanizmaları
TMMOB	Teknik standartların kanunda tanımlanmasını olumlu karşılıyor	Karbon piyasası altyapısının eksikliği ve uygulama kapasitesi sorunları	Uzman kurumlarla ortak teknik rehber hazırlanması ve yerli teknoloji destekleri
Türkiye Barolar Birliği – Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu	Çerçeve bir iklim yasasının hazırlanmasını önemli buluyor	Hukuki tanımların belirsizliği ve denetim ve yaptırım maddelerinin yetersizliği	Açık tanımlar, etkili yaptırım maddeleri ve bağımsız denetim mekanizmaları

Not: Tablo, STK’ların kamuya açık metnlerinde yer alan değerlendirmelerin söylem temelli tematik analiz yoluyla özetlenmesiyle oluşturulmuştur. İfadeler doğrudan alıntı niteliği taşımamakta olup, karşılaştırmalı analizi kolaylaştırmak amacıyla araştırmacı tarafından temsili biçimde ifade edilmiştir.

Tablo 5’te sunulan karşılaştırmalı bulgular, STK’ların İklim Kanunu’na ilişkin değerlendirmelerinin tekil bir eleştiri hattı üzerinden değil, kuruluşların uzmanlık alanları ve politika süreçlerindeki konumlarıyla ilişkili olarak farklılaşan söylemsel öncelikler üzerinden şekillendiğini göstermektedir. STK’ların önemli bir bölümü, kanunu iklim politikalarının kurumsallaşması açısından gerekli bir adım olarak

kabul etmekle birlikte, bu kabulün eleştirel değerlendirmeler ve somut iyileştirme talepleriyle birlikte dile getirildiği görülmektedir.

Söylemsel farklılaşma özellikle odaklanılan tema ve vurgu düzeylerinde belirginleşmektedir. Süreç yönetimi ve katılım mekanizmaları, bazı STK'ların değerlendirmelerinde merkezi bir yer tutarken, diğerleri iklim politikalarını daha çok adil dönüşüm, toplumsal etkiler ve hak temelli yaklaşımlar üzerinden ele almaktadır. Teknik ve hukuki boyutlara odaklanan kuruluşlar ise düzenlemenin uygulanabilirliği, denetim kapasitesi ve kurumsal netlik gibi unsurları ön plana çıkarmaktadır.

Bu karşılaştırmalı görünüm, STK söylemlerinin yalnızca örgütsel pozisyonlara bağlı olarak değil, aynı zamanda belirli normatif, yönetişimsel ve teknik çerçeveler aracılığıyla yapılandırıldığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle izleyen bölümde, STK'ların İklim Kanunu'nu değerlendirirken başvurdukları söylem çerçeveleri daha soyut bir analiz düzeyinde ele alınmakta ve bu çerçevelerin söylemler içindeki işlevleri sistematik biçimde tartışılmaktadır.

4.4. STK Söylemlerinde Çerçeveleme Stratejileri

STK söylemlerinin karşılaştırmalı analizi, farklı aktörlerin İklim Kanunu'nu benzer temalar üzerinden tartışmalar dahi, bu temaları farklı anlam çerçeveleri içinde yapılandırdıklarını ortaya koymaktadır. Bu bölümde, STK'ların söylemlerinde öne çıkan normatif, yönetişimsel, teknik ve ekonomik çerçeveler analiz edilmekte; bu çerçevelerin söylem içindeki dağılımı Tablo 6'da özetlenmektedir.

Tablo 6: STK Söylemlerinde Kullanılan Temel Çerçeveleme Stratejileri

Çerçeve Türü	Açıklama	STK Söyleminden Yansıma
Normatif Çerçeve	Adalet, eşitlik ve hak temelli yaklaşım	Enerji yoksulluğu ve kırılgan grupların korunması vurgulanmıştır.
Yönetişim Çerçevesi	Hesap verebilirlik, şeffaflık ve katılım	Hazırlık sürecinde STK'ların yeterince dahil edilmediği belirtilmiştir.
Teknik Çerçeve	ETS, karbon fiyatlaması, uyum araçları	ETS belirsizliği ve uygulama kapasitesi sıkça eleştirilmiştir.
Ekonomik Çerçeve	Maliyet dağılımı, sektör etkileri	Sanayiye sağlanan istisnaların adaletsizlik yaratabileceği ifade edilmiştir.

Not: Çerçeveleme türleri, STK metinlerinde tekrar eden söylemsel vurgu ve anlam örüntülerinin analitik olarak sınıflandırılmasıyla belirlenmiştir. Sınıflandırma, çerçevelerin mutlak ayrımını değil, söylemde baskın yönelimleri göstermeyi amaçlamaktadır.

STK söylemlerinde öne çıkan çerçeveleme stratejileri, İklim Kanunu'na ilişkin değerlendirmelerin tek boyutlu bir eleştiri hattı üzerinden değil, farklı anlam düzeylerini bir araya getiren bir yapı içinde kurulduğunu göstermektedir. Söylemler, kanunun içeriğine ilişkin teknik tartışmaların ötesine geçerek, iklim politikasının toplumsal etkileri, yönetim anlayışı ve ekonomik sonuçlarıyla birlikte ele alındığını ortaya koymaktadır.

Bu çerçeveler arasında normatif vurgular, adalet, eşitlik ve kırılgan grupların korunması gibi ilkeler etrafında yoğunlaşmakta, iklim politikasının yalnızca çevresel bir düzenleme değil, aynı zamanda toplumsal sonuçları olan bir kamu politikası alanı olarak algılandığını yansıtmaktadır. Yönetişim odaklı söylemler ise karar alma süreçlerinin işleyişine odaklanmakta ve katılım, şeffaflık ile hesap verebilirlik taleplerini merkeze almaktadır. Bu bağlamda STK'lar, kanunun içeriğinden çok, hazırlanma ve uygulanma süreçlerinin demokratik niteliğini sorgulayan bir konumlanış sergilemektedir.

Teknik ve ekonomik çerçeveler, düzenlemenin uygulanabilirliği ve yük paylaşımı boyutlarını ön plana çıkarmaktadır. Emisyon ticaret sistemi ve uyum araçlarına ilişkin belirsizlikler, kurumsal kapasite sorunlarıyla birlikte ele alınırken, maliyetlerin sektörel ve toplumsal dağılımına ilişkin kaygılar, iklim politikasının ekonomik boyutunun STK söylemlerinde önemli bir tartışma alanı olduğunu göstermektedir.

Bu çok katmanlı söylem yapısı, STK'ların İklim Kanunu'nu yalnızca eleştirel bir perspektiften değil, politika sürecinin geliştirilmesine katkı sunmayı amaçlayan yapıcı bir çerçeve içinde değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. İzleyen tartışma bölümünde, bu çerçevelerin literatürdeki benzer yaklaşımlarla nasıl örtüştüğü ve hangi açılardan ayrıştığı daha ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır.

5. Bulgular ve Tartışma

Bu çalışmanın bulguları, Türkiye'de 7552 Sayılı İklim Kanunu'nun yasalaşma sürecine ilişkin sivil toplum kuruluşlarının (STK) söylemlerinin, teknik ve hukuki düzenlemelere odaklanan baskın literatürün ötesine geçen çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. STK'lar, kanunu yalnızca belirli düzenleyici araçlar üzerinden değil, iklim yönetişiminin normatif, yönetsel ve toplumsal boyutlarını birlikte içeren daha geniş bir çerçeve içinde tartışmaktadır.

Analiz, STK söylemlerinin dört temel söylemsel çerçeve etrafında yapıldığını göstermektedir. Normatif çerçeve, iklim politikasını adalet, eşitlik ve kırılgan grupların korunması bağlamında ele almakta, enerji yoksulluğu ve adil dönüşüm vurguları üzerinden iklim meselesini toplumsal sonuçları olan bir kamu politikası alanı olarak konumlandırmaktadır. Bu bulgu, iklim politikalarının yalnızca çevresel hedeflerle sınırlı olmayan, sosyal etkileri dikkate alan bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini savunan literatürle örtüşmektedir.

Yönetişim çerçevesi, karar alma süreçlerinin nasıl işlediğine odaklanmakta ve katılım, şeffaflık ile hesap verebilirlik taleplerini merkeze almaktadır. STK söylemlerinde bu çerçevenin güçlü biçimde öne çıkması, kanunun içeriğinden ziyade hazırlanma ve uygulanma süreçlerinin demokratik niteliğine yönelik bir sorgulamayı yansıtmaktadır. Bu durum, sivil toplumun kendisini politika sürecinin pasif bir gözlemcisi olarak değil, sürece dâhil edilmesi gereken bir yönetim aktörü olarak konumlandığını göstermektedir.

Teknik ve ekonomik çerçeveler ise düzenlemenin uygulanabilirliği ve yük paylaşımı boyutlarında yoğunlaşmaktadır. Emisyon ticaret sistemi ve uyum politikalarına ilişkin belirsizlikler, kurumsal kapasite ve düzenleyici netlik sorunlarıyla birlikte ele alınırken; maliyetlerin sektörel ve toplumsal dağılımına ilişkin kaygılar, iklim politikasının ekonomik boyutunun STK söylemlerinde önemli bir tartışma alanı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, teknik araçlara yönelik eleştirilerin normatif ve yönetsimsel kaygılarla iç içe geçtiğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Bu bulgular, sivil toplum kuruluşlarının iklim politikaları ve iklim yönetimindeki rolüne ilişkin literatürde ortaya konan değerlendirmelerle önemli ölçüde örtüşmektedir. Özellikle sivil toplumun ve toplumsal hareketlerin iklim politikalarının şekillenmesinde yalnızca eleştirel bir dış aktör değil, aynı zamanda politika tartışmalarını etkileyen ve kamusal meşruiyet üretimine katkı sağlayan aktörler olarak konumlandığını gösteren çalışmalarla paralellik göstermektedir. Nulman (2015), sivil toplum ağlarının ulusal iklim politikalarının gelişiminde politika gündemini etkileyebildiğini ortaya koyarken; de Moor ve arkadaşları (2021), son yıllarda ortaya çıkan iklim hareketlerinin yalnızca çevresel talepler dile getirmekle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda iklim politikalarına ilişkin kamusal tartışmaları yeniden şekillendiren bir toplumsal hareket dalgası oluşturduğunu vurgulamaktadır. Benzer biçimde Kagan, Sinclair ve Dill (2023), üçüncü sektör kuruluşlarının iklim yönetiminde savunuculuk, kamuoyu oluşturma ve politika izleme gibi çok katmanlı roller üstlendiğini göstermektedir. Türkiye bağlamında ise Turhan ve arkadaşlarının (2016) çalışması, iklim politikalarının yalnızca teknik araçların tasarımıyla değil, aynı zamanda yönetim yapıları ve politika süreçlerinin kurumsal niteliğiyle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma kapsamında elde edilen bulgular da STK söylemlerinin yalnızca kanunun teknik içeriğine değil, katılım, şeffaflık, adalet ve yönetim kalitesi gibi unsurlara odaklandığını göstererek söz konusu literatürle uyumlu bir görünüm sunmaktadır.

Genel olarak bulgular, STK söylemlerinin yalnızca karşıt bir pozisyon üretmekten ziyade, iklim politikasının daha kapsayıcı, uygulanabilir ve toplumsal açıdan meşru bir zemine oturtulmasına yönelik eleştirel fakat yapıcı bir çerçeve sunduğunu ortaya koymaktadır.

6. Sonuç ve Politika Önerileri

Bu çalışma, Türkiye’de 7552 Sayılı İklim Kanunu’nun yasalaşma süreci öncesinde kamuoyunda yürütülen tartışmalar bağlamında, sivil toplum kuruluşlarının yasa taslağına ilişkin değerlendirmelerini söylem temelli bir analizle incelemiştir. Elde edilen bulgular, STK’ların kanunu iklim politikalarının kurumsallaşması açısından önemli bir adım olarak gördüklerini, ancak bu yaklaşımın güçlü eleştiriler ve politika iyileştirmesine yönelik taleplerle birlikte dile getirildiğini göstermektedir. Bu yönüyle sivil toplum söylemleri, yalnızca eleştirel bir karşı duruş değil, politika sürecine katkı sunmayı amaçlayan bir müdahale alanı olarak değerlendirilebilir.

Çalışmadan hareketle, İklim Kanunu’nun uygulanma sürecine ilişkin bazı politika önerileri öne çıkmaktadır. Öncelikle, kanunun hazırlanma ve uygulanma aşamalarında kalıcı ve kurumsallaşmış istişare mekanizmalarının oluşturulması önemlidir. STK’ların görüş ve geri bildirimlerinin düzenli biçimde alınabileceği, şeffaf ve izlenebilir katılım kanallarının oluşturulması, iklim politikalarının toplumsal meşruiyetini güçlendirecektir.

İkinci olarak, emisyon ticaret sistemi ve uyum politikaları gibi teknik düzenlemelerde belirsizliklerin azaltılması ve sektörel yük paylaşımının açık ve öngörülebilir kriterlere dayandırılması gerekmektedir. Geçiş maliyetlerinin adil biçimde dağıtılması ve özellikle kırılgan gruplar ile enerji yoksulluğu riski taşıyan kesimler için sosyal koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi, düzenlemenin toplumsal etkilerini dengeleyici bir rol oynayacaktır.

Üçüncü olarak, yerel yönetimlerin iklim uyumu ve risk azaltımı alanlarındaki kurumsal kapasitelerinin artırılması kritik bir politika alanı olarak öne çıkmaktadır. Yerel düzeyde finansman olanaklarının genişletilmesi, teknik rehberlik sağlanması ve veri altyapısının güçlendirilmesi, iklim politikalarının sahadaki uygulanabilirliğini artırabilir. Bu süreçte STK’ların yerel bilgi ve deneyimlerinden yararlanılması, uygulama sürecinin etkinliğine katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Araştırma, 2024 yılı içerisinde yayımlanan STK metinleriyle sınırlı olup, yasalaşma sonrası dönemde söylemlerin nasıl evrildiğini kapsamamaktadır. Ayrıca analiz söylemsel düzeyde yürütülmüş, politika çıktıları ya da uygulama sonuçları doğrudan ölçülmemiştir. Buna rağmen çalışma, sivil toplum kuruluşlarının iklim politikalarına ilişkin katkılarını sistematik ve analitik bir biçimde görünür kılarak literatürde önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Gelecek araştırmaların, İklim Kanunu’nun uygulama sürecinde STK söylemlerinin nasıl dönüştüğünü incelemesi ve iş dünyası, yerel yönetimler ile meslek örgütleri gibi farklı aktör gruplarını kapsayan karşılaştırmalı analizler yürütmesi, Türkiye’de iklim yönetişiminin çok aktörlü yapısını daha kapsamlı biçimde anlamaya katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Acar, S., Yeldan, E., & Voyvoda, E. (2016). Turkey's energy transition: An economic assessment. *Energy Policy*, 98, 79–90. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2016.08.018>
- Allan, J. I., & Hadden, J. (2017). Civil society contributions to global climate governance. *Review of Policy Research*, 34(3), 305–326. <https://doi.org/10.1111/ropr.12226>
- Betsill, M., & Corell, E. (2008). *NGO diplomacy*. MIT Press.
- Bäckstrand, K. (2006). Multi-stakeholder partnerships for sustainable development. *European Environment*, 16(5), 290–306. <https://doi.org/10.1002/eet.425>
- Demir, F., & Kurban, D. (2020). Environmental governance in Turkey. *Middle East Critique*, 29(1), 1–20. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19436149.2020.1696351>
- de Moor, J., De Vydt, M., Uba, K., & Wahlström, M. (2021). New kids on the block: Taking stock of the recent cycle of climate activism. *Social Movement Studies*, 20(5), 619–625. <https://doi.org/10.1080/14742837.2020.1836617>
- Dryzek, J. S. (2013). *The politics of the earth: Environmental discourses* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Ekoloji Kollektifi Derneği. (2024). İklim kanunu taslağına ilişkin değerlendirme. <https://ekolojibirliigi.org/> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Fairclough, N. (2013). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. Routledge.
- Fischer, F., & Forester, J. (1993). *The argumentative turn in policy analysis*. Duke University Press.
- Fisher, D. R. (2019). The broader importance of FridaysForFuture. *Nature Climate Change*, 9, 430–431. <https://doi.org/10.1038/s41558-019-0484-y>
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis*. Harvard University Press.

- Hajer, M. A. (1995). *The politics of environmental discourse*. Oxford University Press.
- Howarth, D. (2000). *Discourse*. Open University Press.
- İklim Adaleti Koalisyonu. (2024). Türkiye iklim kanunu taslağına ilişkin değerlendirme. <https://iklimadaletikoalisyonu.org/> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- İklim Ağı. (2024). Türkiye iklim kanunu üzerine görüşler. <https://www.iklimagi.org> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- Jordan, A., & Huitema, D. (2014). Innovations in climate governance. *Environmental Politics*, 23(5), 715–734. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09644016.2014.923614>
- Kagan, J. A., Sinclair, N. J., & Dill, J. S. (2023). The third sector and climate change: A literature review of third sector organizations and climate change. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(4), 835–857. <https://doi.org/10.1177/08997640221123587>
- Karakaş, N. (2023). İklim kanunu tasarılarının yönetim yapısına etkisi. *Kamu Politikaları ve Yönetim Dergisi*, 5(2), 88–104.
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). <https://methods.sagepub.com/book/mono/content-analysis-4e/toc#>
- Marten, M., & Zelli, F. (2016). Governance by goal-setting: The role of civil society. *Earth System Governance*. <https://doi.org/10.1016/j.esg.2016.09.002>
- Meyer, C., & Tarrow, S. (1998). *The social movement society*. Rowman & Littlefield.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Newig, J., Challies, E., Jager, N., & Kochskämper, E. (2019). Participatory climate governance. *Climate Policy*, 19(3), 1–15. <https://doi.org/10.1080/14693062.2019.1597661>
- Nulman, E. (2015). *Climate change and social movements: Civil society and the development of national climate change policy*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9781137468796>

- Şahin, Ü. (2021). *Türkiye'nin iklim değişikliği politikalarının dönüşümü* [Rapor]. İstanbul Politikalar Merkezi. <https://ipc.sabanciuniv.edu>
- Snow, D. A., & Benford, R. D. (1988). Ideology, frame resonance, and participant mobilization. *International Social Movement Research*, 1, 197–217.
- Taşcı, H. (2025a). The environmental implications of energy policy choices in Turkey: An econometric perspective. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(4), 1138–1149. <https://doi.org/10.25287/ohuibf.1701474>
- Taşcı, H. (2025b). Türkiye’de enerji fiyatı, volatilité ve makroekonomik göstergelerin dış ticaret üzerindeki dinamik etkileri: Fourier analizi ve rolling Granger yaklaşımı (1990–2024). *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. <https://doi.org/10.54282/inijoss.1750937>
- TEMA Vakfı. (2024). İklim kanunu değerlendirme raporu. <https://www.tema.org.tr> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- Temiz Hava Hakkı Platformu. (2024). İklim kanunu taslağına ilişkin değerlendirme. <https://www.temizhavahakki.org> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- TMMOB. (2024). İklim kanunu taslağına ilişkin değerlendirme raporu. <https://www.tmmob.org.tr> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- Turhan, E., Cerit Mazlum, S., Şahin, Ü., Şorman, A. H., & Gündoğan, A. C. (2016). Beyond special circumstances: Climate change policy in Turkey 1992–2015. *WIREs Climate Change*, 7(3), 448–460. <https://doi.org/10.1002/wcc.390>
- Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu. (2024). İklim kanunu taslağına ilişkin görüş. <https://www.barobirlik.org.tr> (Erişim tarihi: 31.07.2024).
- Yılmaz, T., & Akbulut, B. (2019). Environmental movements in Turkey. *Journal of Political Ecology*, 26(1), 623–645. <https://doi.org/10.2458/v26i1.23173>

Etik Beyanı: Yazar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi’nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Discourse Analysis and Evaluation of Civil Society Organizations' Perspective on Türkiye's Climate Change Law. 7552

Extended Abstract

1. Introduction

Climate change has increasingly been recognized not only as an environmental challenge but also as a complex public policy issue encompassing economic structures, governance arrangements, social justice concerns, and democratic participation. As climate-related risks intensify, states are compelled to develop comprehensive legislative frameworks that regulate emissions, guide adaptation efforts, and restructure energy and production systems. However, the effectiveness and legitimacy of such frameworks depend not only on their technical design but also on how they are perceived, interpreted, and contested by societal actors.

In Türkiye, the adoption of Climate Law No. 7552 in 2025 represents a significant milestone in the institutionalization of national climate policy. As the country's first comprehensive climate legislation, the law aims to establish a regulatory architecture addressing emissions trading, adaptation planning, institutional coordination, and monitoring mechanisms. Prior to its enactment, the draft law generated substantial public debate, particularly among civil society organizations (CSOs) active in the fields of environment, climate advocacy, human rights, and professional representation. These organizations produced a wide range of public statements, reports, and evaluations that articulated both support for the establishment of a climate law and criticism of its content, scope, and governance approach.

Despite the growing body of literature on climate governance in Türkiye, existing studies have predominantly focused on legal structures, policy instruments, or alignment with international frameworks such as the European Union Green Deal. Far less attention has been paid to how civil society actors discursively engage with climate legislation during the law-making process itself. In particular, the ways in which CSOs frame climate law in terms of participation, justice, governance quality, and social impacts remain underexplored.

This study addresses this gap by examining how CSOs in Türkiye interpreted and evaluated the draft Climate Law No. 7552 prior to its enactment. Rather than treating civil society as a homogeneous or purely oppositional actor, the study approaches CSOs as meaning-producing agents whose discourses contribute to the construction of policy legitimacy, problem definitions, and governance expectations. By analyzing CSO statements through a discourse-oriented thematic framework, the study seeks to reveal the underlying normative, governance-related, technical, and economic frames through which climate legislation is debated in Türkiye. The study is guided by two main research questions:

- (1) Through which themes and discursive frames did civil society organizations evaluate Climate Law No. 7552?
- (2) What do these discourses reveal about broader expectations regarding climate governance, participation, and social legitimacy in Türkiye?

By addressing these questions, the study contributes to climate policy literature by foregrounding civil society discourse as an integral component of climate governance analysis.

2. Methodology

The study adopts a qualitative document analysis design, drawing on a discourse-oriented thematic analysis framework. The empirical dataset consists of 34 publicly accessible documents published between January 2024 and July 2024 by seven civil society organizations operating in Türkiye. These organizations represent a diverse range of fields, including environmental advocacy, climate justice, air quality, professional engineering, and legal expertise. The dataset includes evaluation reports, press releases, opinion statements, and policy briefs disseminated through official organizational websites. Document selection was guided by three criteria:

- (i) direct relevance to Climate Law No. 7552,
- (ii) institutional authorship by a recognized civil society organization, and
- (iii) public accessibility and verifiability.

Each document was treated as an independent unit of analysis, reflecting the assumption that different texts produced by the same organization may emphasize distinct priorities depending on context and timing.

The analytical process followed a three-stage thematic coding procedure. In the first stage, all documents were subjected to open coding to identify recurring concepts, emphases, and evaluative statements. In the second stage, related codes were grouped into broader thematic categories through an iterative process combining deductive and inductive reasoning. Deductive codes were informed by existing literature on climate governance and civil society participation, while inductive codes emerged directly from the data. In the third stage, relationships among themes were examined, and discursive patterns were interpreted in relation to broader governance debates.

Discourse analysis was employed not as a standalone linguistic method but as an analytical perspective embedded within thematic coding. This approach allowed attention to both what was said and how issues were framed, justified, and problematized. The analysis focused on identifying dominant frames, recurring normative claims, and implicit assumptions regarding governance, legitimacy, and responsibility.

3. Results And Discussion

The analysis identified six main themes structuring civil society discourse on Climate Law No. 7552: participation, transparency, climate justice, emissions trading system, adaptation policies, and a rights-based approach. In addition, a complementary theme related to transition costs and implementation capacity emerged across multiple texts.

Participation and transparency constituted the most prominent themes, indicating that CSOs framed the climate law debate primarily as a governance issue rather than a purely technical regulatory matter. Many organizations emphasized the limited inclusion of civil society in the drafting process and criticized the lack of open consultation mechanisms. These discourses positioned participation not as a procedural formality but as a prerequisite for democratic legitimacy and effective policy implementation.

Climate justice and rights-based approaches formed the normative core of CSO discourse. Organizations frequently highlighted concerns regarding vulnerable groups, energy poverty, and the unequal distribution of transition costs. Climate change was framed as a social issue with differentiated impacts, requiring policies that explicitly address equity, protection of basic rights,

and just transition principles. This framing reflects a broader shift in climate governance debates toward integrating social justice considerations into environmental policymaking.

Technical themes related to the emissions trading system and adaptation policies focused on regulatory uncertainty, institutional readiness, and implementation capacity. While many CSOs acknowledged the necessity of market-based instruments and adaptation planning, they raised concerns about unclear rules, insufficient institutional infrastructure, and potential sectoral imbalances. Importantly, these technical critiques were often intertwined with normative and governance concerns, suggesting that technical design cannot be separated from questions of fairness and accountability.

Economic framing centered on the distribution of costs across sectors and social groups. Several organizations questioned whether exemptions or flexibility mechanisms for industry might undermine both environmental effectiveness and social equity. These arguments indicate that economic considerations are not treated as purely efficiency-oriented but are evaluated through a broader lens of social responsibility and public interest.

Overall, the findings reveal that CSO discourse on Climate Law No. 7552 is neither uniformly oppositional nor uncritically supportive. Instead, civil society actors adopt a critical–constructive stance, simultaneously recognizing the importance of establishing a climate law and articulating concrete demands for improvement. This multidimensional engagement challenges simplistic portrayals of civil society as either supportive partners or obstructive critics.

4. Conclusion

This study demonstrates that civil society organizations played an active and analytically rich role in the public debate surrounding Climate Law No. 7552 in Türkiye. Through discourse-oriented thematic analysis, the study shows that CSO evaluations of the draft law were structured around interconnected normative, governance-related, technical, and economic frames. These frames reveal broader expectations regarding democratic participation, social justice, institutional capacity, and policy legitimacy in climate governance.

The findings suggest that civil society discourse contributes not only to critique but also to policy learning by identifying potential weaknesses, social risks, and governance gaps before legislation is enacted. By foregrounding participation, justice, and accountability, CSOs position themselves as governance actors seeking to shape climate policy outcomes rather than merely reacting to them.

From a scholarly perspective, the study contributes to climate governance literature by offering one of the first systematic discourse-based analyses of civil society engagement with climate legislation in Türkiye. It underscores the importance of examining meaning-making processes alongside institutional and legal analyses.

Future research could extend this approach by examining how civil society discourse evolves in the post-enactment phase and by comparing CSO perspectives with those of state institutions, private sector actors, and local governments. Such comparative analyses would further illuminate the dynamics of multi-actor climate governance and the role of discourse in shaping policy trajectories.